

॥ नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ॥

अङ्गुत्तरनिकायो

एककनिपातपाळि

१. रूपादिवग्गो

१. एवं मे सुतं — एकं समयं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे । तत्र खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि — “भिक्खवो”ति । “भदन्ते”ति ते भिक्खू भगवतो पच्चस्सोसुं । भगवा एतदवोच —

“नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकरूपमि समनुपस्सामि यं एवं पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, इत्थिरूपं । इत्थिरूपं, भिक्खवे, पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । पठमं ।

२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकसद्वमि समनुपस्सामि यं एवं पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, इत्थिसद्वो । इत्थिसद्वो, भिक्खवे, पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । दुतियं ।

३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकगन्धमि समनुपस्सामि यं एवं पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, इत्थिगन्धो । इत्थिगन्धो, भिक्खवे, पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । ततियं ।

४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकरसमि समनुपस्सामि यं एवं पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, इत्थिरसो । इत्थिरसो, भिक्खवे, पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । चतुत्थं ।

५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकफोटुब्बमि समनुपस्सामि यं एवं पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, इत्थिफोटुब्बो । इत्थिफोटुब्बो, भिक्खवे, पुरिसस्स चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । पञ्चमं ।

६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकरूपमि समनुपस्सामि यं एवं इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, पुरिसरूपं । पुरिसरूपं, भिक्खवे, इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । छट्ठं ।

७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकसद्वमि समनुपस्सामि यं एवं इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, पुरिससद्वो । पुरिससद्वो, भिक्खवे, इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । सत्तमं ।

८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकगन्धमि समनुपस्सामि यं एवं इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, पुरिसगन्धो । पुरिसगन्धो, भिक्खवे, इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । अट्ठमं ।

९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकरसमि समनुपस्सामि यं एवं इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, पुरिसरसो । पुरिसरसो, भिक्खवे, इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । नवमं ।

१०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकफोडुब्बमि समनुपस्सामि यं एवं इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, पुरिसफोडुब्बो । पुरिसफोडुब्बो, भिक्खवे, इत्थिया चित्तं परियादाय तिट्ठती”ति । दसमं ।

रूपादिवग्गो पठमो ।

२. नीवरणप्पहानवग्गो

११. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नो वा कामच्छन्दो उप्पज्जति उप्पन्नो वा कामच्छन्दो भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, सुभनिमित्तं । सुभनिमित्तं, भिक्खवे, अयोनिमसो मनसि करोतो अनुप्पन्नो चेव कामच्छन्दो उप्पज्जति उप्पन्नो च कामच्छन्दो भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तती”ति । पठमं ।

१२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नो वा ब्यापादो उप्पज्जति उप्पन्नो वा ब्यापादो भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, पटिघनिमित्तं । पटिघनिमित्तं, भिक्खवे, अयोनिमसो मनसि करोतो अनुप्पन्नो चेव ब्यापादो उप्पज्जति उप्पन्नो च ब्यापादो भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तती”ति । दुतियं ।

१३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नं वा थिनमिद्धं [थीनमिद्धं (सी० स्या० कं० पी०)] उप्पज्जति उप्पन्नं वा थिनमिद्धं भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अरति तन्दी [तन्दि (क०)] विजम्भिता [विजम्भिका (सी० स्या० कं० पी०)] भत्तसम्मदो चेतसो च लीनत्तं । लीनचित्तस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्नञ्चेव थिनमिद्धं उप्पज्जति उप्पन्नञ्च थिनमिद्धं भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तती”ति । ततियं ।

१४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नं वा उद्धच्चकुक्कुच्चं उप्पज्जति उप्पन्नं वा उद्धच्चकुक्कुच्चं भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चेतसो अवूपसमो । अवूपसन्तचित्तस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्नञ्चेव उद्धच्चकुक्कुच्चं उप्पज्जति उप्पन्नञ्च उद्धच्चकुक्कुच्चं भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तती”ति । चतुत्थं ।

१५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा विचिकिच्छा उप्पज्जति उप्पन्ना वा विचिकिच्छा भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अयोनिमसो मनसिकारो । अयोनिमसो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव विचिकिच्छा उप्पज्जति उप्पन्ना च विचिकिच्छा भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तती”ति । पञ्चमं ।

१६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नो वा कामच्छन्दो नुप्पज्जति उप्पन्नो वा कामच्छन्दो पहीयति यथयिदं, भिक्खवे, असुभनिमित्तं । असुभनिमित्तं, भिक्खवे, योनिमसो मनसि करोतो अनुप्पन्नो चेव कामच्छन्दो नुप्पज्जति उप्पन्नो च कामच्छन्दो पहीयती”ति । छट्ठं ।

१७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नो वा ब्यापादो नुप्पज्जति उप्पन्नो वा ब्यापादो पहीयति यथयिदं, भिक्खवे, मेत्ता चेतोविमुत्ति । मेत्तं, भिक्खवे, चेतोविमुत्तिं योनिमसो मनसि करोतो अनुप्पन्नो चेव ब्यापादो नुप्पज्जति उप्पन्नो च ब्यापादो पहीयती”ति । सत्तमं ।

१८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नं वा थिनमिद्धं नुप्पज्जति उप्पन्नं वा थिनमिद्धं पहीयति यथयिदं, भिक्खवे, आरम्भधातु निक्कमधातु परक्कमधातु । आरद्धवीरियस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्नञ्चेव थिनमिद्धं

नुप्पज्जति उप्पन्नञ्च थिनमिद्धं पहीयती”ति । अट्टमं ।

१९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्नं वा उद्धच्चकुक्कुच्चं नुप्पज्जति उप्पन्नं वा उद्धच्चकुक्कुच्चं पहीयति यथयिदं, भिक्खवे, चेतसो वूपसमो । वूपसन्तचित्तस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्नञ्चेव उद्धच्चकुक्कुच्चं नुप्पज्जति उप्पन्नञ्च उद्धच्चकुक्कुच्चं पहीयती”ति । नवमं ।

२०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा विचिकिच्छा नुप्पज्जति उप्पन्ना वा विचिकिच्छा पहीयति यथयिदं, भिक्खवे, योनिसोमनसिकारो । योनिसो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव विचिकिच्छा नुप्पज्जति उप्पन्ना च विचिकिच्छा पहीयती”ति । दसमं ।

नीवरणप्पहानवग्गो दुतियो ।

३. अकम्मनियवग्गो

२१. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अभावितं अकम्मनियं होति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं [यथयिदं चित्तं (सी० पी०) एवमुपरिपि] । चित्तं, भिक्खवे, अभावितं अकम्मनियं होती”ति । पठमं ।

२२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं भावितं कम्मनियं होति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, भावितं कम्मनियं होती”ति । दुतियं ।

२३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अभावितं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, अभावितं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति । ततियं ।

२४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं भावितं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, भावितं महतो अत्थाय संवत्तती”ति । चतुत्थं ।

२५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अभावितं अपातुभूतं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, अभावितं अपातुभूतं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति । पञ्चमं ।

२६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं भावितं पातुभूतं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, भावितं पातुभूतं महतो अत्थाय संवत्तती”ति । छट्ठं ।

२७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अभावितं अबहुलीकतं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, अभावितं अबहुलीकतं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति । सत्तमं ।

२८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं भावितं बहुलीकतं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, भावितं बहुलीकतं महतो अत्थाय संवत्तती”ति । अट्ठमं ।

३९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अभावितं अबहुलीकतं दुक्खाधिवहं होति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, अभावितं अबहुलीकतं दुक्खाधिवहं होती”ति। नवमं।

३०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं भावितं बहुलीकतं सुक्खाधिवहं होति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, भावितं बहुलीकतं सुक्खाधिवहं होती”ति। दसमं।

अकम्मनियवग्गो ततियो।

४. अदन्तवग्गो

३१. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अदन्तं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, अदन्तं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। पठमं।

३२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं दन्तं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, दन्तं महतो अत्थाय संवत्तती”ति। दुतियं।

३३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अगुत्तं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, अगुत्तं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। ततियं।

३४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं गुत्तं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, गुत्तं महतो अत्थाय संवत्तती”ति। चतुत्थं।

३५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अरक्खितं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, अरक्खितं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। पञ्चमं।

३६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं रक्खितं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, रक्खितं महतो अत्थाय संवत्तती”ति। छट्ठं।

३७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं असंवुत्तं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, असंवुत्तं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। सत्तमं।

३८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं संवुत्तं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, संवुत्तं महतो अत्थाय संवत्तती”ति। अट्ठमं।

३९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं अदन्तं अगुत्तं अरक्खितं असंवुत्तं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं। चित्तं, भिक्खवे, अदन्तं अगुत्तं अरक्खितं असंवुत्तं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। नवमं।

४०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि यं एवं दन्तं गुत्तं रक्खितं संवुत्तं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, दन्तं गुत्तं रक्खितं संवुत्तं महतो अत्थाय संवत्तती”ति । दसमं ।

अदन्तवग्गो चतुत्थो ।

५. पणिहितअच्छवग्गो

४१. “सेय्यथापि, भिक्खवे, सालिसूकं वा यवसूकं वा मिच्छापणिहितं हत्थेन वा पादेन वा अक्कन्तं हत्थं वा पादं वा भेच्छति [भिज्जिस्सति (स्या० कं० क०), भेज्जति (सी०) मोग्गल्लानब्याकरणं पस्सितब्बं] लोहितं वा उप्पादेस्सतीति नेतं ठानं विज्जति । तं किस्स हेतु? मिच्छापणिहितत्ता, भिक्खवे, सूकस्स । एवमेवं खो, भिक्खवे, सो वत भिक्खु मिच्छापणिहितेन चित्तेन अविज्जं भेच्छति, विज्जं उप्पादेस्सति, निब्बानं सच्छिकरिस्सतीति नेतं ठानं विज्जति । तं किस्स हेतु? मिच्छापणिहितत्ता, भिक्खवे, चित्तस्सा”ति । पठमं ।

४२. “सेय्यथापि, भिक्खवे, सालिसूकं वा यवसूकं वा सम्मापणिहितं हत्थेन वा पादेन वा अक्कन्तं हत्थं वा पादं वा भेच्छति लोहितं वा उप्पादेस्सतीति ठानमेतं विज्जति । तं किस्स हेतु? सम्मापणिहितत्ता, भिक्खवे, सूकस्स । एवमेवं खो, भिक्खवे, सो वत भिक्खु सम्मापणिहितेन चित्तेन अविज्जं भेच्छति, विज्जं उप्पादेस्सति, निब्बानं सच्छिकरिस्सतीति ठानमेतं विज्जति । तं किस्स हेतु? सम्मापणिहितत्ता, भिक्खवे, चित्तस्सा”ति । दुतियं ।

४३. “इधाहं [इदाहं (सी०)], भिक्खवे, एकच्चं पुग्गलं पदुडुचित्तं एवं चेतसा चेतो परिच्च पजानामि — ‘इममिहे चे अयं समये पुग्गलो कालं करेय्य, यथाभतं निक्खित्तो एवं निरये’ । तं किस्स हेतु? चित्तं हिस्स, भिक्खवे, पदुडुं । “चेतोपदोसहेतु पन, भिक्खवे, एवमिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जन्ती”ति । ततियं ।

४४. “इधाहं, भिक्खवे, एकच्चं पुग्गलं पसन्नचित्तं एवं चेतसा चेतो परिच्च पजानामि — ‘इममिहे चे अयं समये पुग्गलो कालं करेय्य, यथाभतं निक्खित्तो एवं सग्गे’ । तं किस्स हेतु? चित्तं हिस्स, भिक्खवे, पसन्नं । “चेतोपसादहेतु पन, भिक्खवे, एवमिधेकच्चे सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सग्गं लोकं उपपज्जन्ती”ति । चतुत्थं ।

४५. “सेय्यथापि, भिक्खवे, उदकरहदो आविलो लुळितो कललीभूतो तत्थ चक्खुमा पुरिसो तीरे ठितो न पस्सेय्य सिप्पिसम्बुकमि [सिप्पिकसम्बुकमि (क०)] सक्खरकठलमि मच्छगुम्बमि चरन्तमि तिडुन्तमि । तं किस्स हेतु? आविलत्ता, भिक्खवे, उदकस्स । एवमेवं खो, भिक्खवे, सो वत भिक्खु आविलेन चित्तेन अत्तत्थं वा जस्सति परत्थं वा जस्सति उभयत्थं वा जस्सति उत्तरिं वा मनुस्सधम्मा अलमरियजाणदस्सनविसेसं सच्छिकरिस्सतीति नेतं ठानं विज्जति । तं किस्स हेतु? आविलत्ता, भिक्खवे, चित्तस्सा”ति । पञ्चमं ।

४६. “सेय्यथापि, भिक्खवे, उदकरहदो अच्छो विप्पसन्नो अनाविलो तत्थ चक्खुमा पुरिसो तीरे ठितो पस्सेय्य सिप्पिसम्बुकमि सक्खरकठलमि मच्छगुम्बमि चरन्तमि तिडुन्तमि । तं किस्स हेतु? अनाविलत्ता, भिक्खवे, उदकस्स । एवमेवं खो, भिक्खवे, सो वत भिक्खु अनाविलेन चित्तेन अत्तत्थं वा जस्सति परत्थं वा जस्सति उभयत्थं वा जस्सति उत्तरिं वा मनुस्सधम्मा अलमरियजाणदस्सनविसेसं सच्छिकरिस्सतीति ठानमेतं विज्जति । तं किस्स हेतु? अनाविलत्ता, भिक्खवे,

चित्तस्सा”ति । छट्ठं ।

४७. “सेय्यथापि, भिक्खवे, यानि कानिचि रुक्खजातानं फन्दनो तेसं अग्गमक्खायति यदिदं मुदुताय चेव कम्मञ्जताय च । एवमेवं खो अहं, भिक्खवे, नाञ्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं भावितं बहुलीकतं मुदु च होति कम्मञ्जञ्च यथयिदं चित्तं । चित्तं, भिक्खवे, भावितं बहुलीकतं मुदु च होति कम्मञ्जञ्च होती”ति । सत्तमं ।

४८. “नाहं, भिक्खवे, अञ्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यं एवं लहुपरिवत्तं यथयिदं चित्तं । यावञ्चिदं, भिक्खवे, उपमापि न सुकरा याव लहुपरिवत्तं चित्तं”न्ति । अट्ठमं ।

४९. “पभस्सरमिदं, भिक्खवे, चित्तं । तञ्च खो आगन्तुकेहि उपक्किलेसेहि उपक्किलिट्ठं”न्ति । नवमं ।

५०. “पभस्सरमिदं, भिक्खवे, चित्तं । तञ्च खो आगन्तुकेहि उपक्किलेसेहि विप्पमुत्तं”न्ति । दसमं ।

पणिहितअच्छवग्गो पञ्चमो ।

६. अच्छरासङ्घातवग्गो

५१. “पभस्सरमिदं, भिक्खवे, चित्तं । तञ्च खो आगन्तुकेहि उपक्किलेसेहि उपक्किलिट्ठं । तं अस्सुतवा पुथुज्जनो यथाभूतं नप्पजानाति । तस्मा ‘अस्सुतवतो पुथुज्जनस्स चित्तभावना नत्थी’ति वदामी”ति । पठमं ।

५२. “पभस्सरमिदं, भिक्खवे, चित्तं । तञ्च खो आगन्तुकेहि उपक्किलेसेहि विप्पमुत्तं । तं सुतवा अरियसावको यथाभूतं पजानाति । तस्मा ‘सुतवतो अरियसावकस्स चित्तभावना अत्थी’ति वदामी”ति । दुतियं ।

५३. “अच्छरासङ्घातमत्तम्पि चे, भिक्खवे, भिक्खु मेत्ताचित्तं [मेत्तं चित्तं (सी०), मेत्तचित्तं (स्या० कं० पी० क०)] आसेवति; अयं वुच्चति, भिक्खवे — ‘भिक्खु अरित्तज्झानो विहरति सत्थुसासनकरो ओवादपतिकरो, अमोघं रट्ठपिण्डं भुज्जति’ । को पन वादो ये नं बहुलीकरोन्ती”ति! ततियं ।

५४. “अच्छरासङ्घातमत्तम्पि चे, भिक्खवे, भिक्खु मेत्ताचित्तं भावेति; अयं वुच्चति, भिक्खवे — ‘भिक्खु अरित्तज्झानो विहरति सत्थुसासनकरो ओवादपतिकरो, अमोघं रट्ठपिण्डं भुज्जति’ । को पन वादो ये नं बहुलीकरोन्ती”ति! चतुत्थं ।

५५. “अच्छरासङ्घातमत्तम्पि चे, भिक्खवे, भिक्खु मेत्ताचित्तं मनसि करोति; अयं वुच्चति, भिक्खवे — ‘भिक्खु अरित्तज्झानो विहरति सत्थुसासनकरो ओवादपतिकरो अमोघं रट्ठपिण्डं भुज्जति’ । को पन वादो ये नं बहुलीकरोन्ती”ति! पञ्चमं ।

५६. “ये केचि, भिक्खवे, धम्मा अकुसला अकुसलभागिया अकुसलपक्खिका, सब्बे ते मनोपुब्बङ्गमा । मनो तेसं धम्मानं पठमं उप्पज्जति, अन्वदेव अकुसला धम्मा”ति । छट्ठं ।

५७. “ये केचि, भिक्खवे, धम्मा कुसला कुसलभागिया कुसलपक्खिका, सब्बे ते मनोपुब्बङ्गमा । मनो तेसं धम्मानं पठमं उप्पज्जति, अन्वदेव कुसला धम्मा”ति । सत्तमं ।

५८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, पमादो । पमत्तस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । अट्ठमं ।

५९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, अप्पमादो । अप्पमत्तस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । नवमं ।

६०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, कोसज्जं । कुसीतस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । दसमं ।

अच्छरासङ्घातवग्गो छट्ठो ।

७. वीरियारम्भादिवग्गो

६१. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, वीरियारम्भो [विरियारम्भो (सी० स्या० कं० पी०)] । आरब्धवीरियस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । पठमं ।

६२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, महिच्छता । महिच्छस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । दुतियं ।

६३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, अप्पिच्छता । अप्पिच्छस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । ततियं ।

६४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, असन्तुट्ठिता । असन्तुट्ठस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । चतुत्थं ।

६५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, सन्तुट्ठिता । सन्तुट्ठस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । पञ्चमं ।

६६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उपपज्जन्ति उपपन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, अयोनिसोमनसिकारो । अयोनिसो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उपपज्जन्ति उपपन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । छट्ठं ।

६७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, योनिसोमनसिकारो। योनिसो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति। सत्तमं।

६८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्वज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, असम्पज्जं । असम्पज्जानस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्वज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । अट्ठमं ।

६९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, सम्पज्जं । सम्पजानस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । नवमं ।

७०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, पापमित्तता । पापमित्तस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । दसमं ।

वीरियारम्भादिवग्गो सत्तमो ।

८. कल्याणमितादिवग्गो

७१. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, कल्याणमित्तता । कल्याणमित्तस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति । पठमं ।

७२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, अनुयोगो अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगो कुसलानं धम्मानं। अनुयोगा, भिक्खवे, अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगा कुसलानं धम्मानं अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति। दूतियं।

७३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, अनुयोगो कुसलानं धम्मानं, अननुयोगो अकुसलानं धम्मानं। अनुयोगा, भिक्खवे, कुसलानं धम्मानं, अननुयोगा अकुसलानं धम्मानं अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति। ततियं।

७४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा बोज्झङ्गा नुप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा बोज्झङ्गा न भावनापारिपूरिं गच्छन्ति यथयिदं, भिक्खवे, अयोनिमोमनसिकारो । अयोनिमो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव बोज्झङ्गा नुप्पज्जन्ति उप्पन्ना च बोज्झङ्गा न भावनापारिपूरिं गच्छन्ती”ति । चतुत्थं ।

७५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा बोज्झङ्गा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा बोज्झङ्गा भावनापारिपूरिं गच्छन्ति यथयिदं, भिक्खवे, योनिमोमनसिकारो । योनिमो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव बोज्झङ्गा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च बोज्झङ्गा भावनापारिपूरिं गच्छन्ती”ति । पञ्चमं ।

७६. “अप्पमत्तिका एसा, भिक्खवे, परिहानि यदिदं जातिपरिहानि । एतं पतिकिट्ठं, भिक्खवे, परिहानीनं यदिदं पज्जापरिहानी”ति । छट्ठं ।

७७. “अप्पमत्तिका एसा, भिक्खवे, वुद्धि यदिदं जातिवुद्धि । एतदग्गं, भिक्खवे, वुद्धीनं यदिदं पज्जावुद्धि । तस्मातिह, भिक्खवे, एवं सिक्खितब्बं — ‘पज्जावुद्धिया वद्धिस्सामा’ति । एवहि वो, भिक्खवे, सिक्खितब्बं”न्ति । सत्तमं ।

७८. “अप्पमत्तिका एसा, भिक्खवे, परिहानि यदिदं भोगपरिहानि । एतं पतिकिट्ठं, भिक्खवे, परिहानीनं यदिदं पज्जापरिहानी”ति । अट्ठमं ।

७९. “अप्पमत्तिका एसा, भिक्खवे, वुद्धि यदिदं भोगवुद्धि । एतदग्गं, भिक्खवे, वुद्धीनं यदिदं पज्जावुद्धि । तस्मातिह, भिक्खवे, एवं सिक्खितब्बं — ‘पज्जावुद्धिया वद्धिस्सामा’ति । एवहि वो, भिक्खवे, सिक्खितब्बं”न्ति । नवमं ।

८०. “अप्पमत्तिका एसा, भिक्खवे, परिहानि यदिदं यसोपरिहानि । एतं पतिकिट्ठं, भिक्खवे, परिहानीनं यदिदं पज्जापरिहानी”ति । दसमं ।

कल्याणमित्तादिवग्गो अट्ठमो ।

९. पमादादिवग्गो

८१. “अप्पमत्तिका एसा, भिक्खवे, वुद्धि यदिदं यसोवुद्धि । एतदग्गं, भिक्खवे, वुद्धीनं यदिदं पज्जावुद्धि । तस्मातिह, भिक्खवे, एवं सिक्खितब्बं — ‘पज्जावुद्धिया वद्धिस्सामा’ति । एवहि वो, भिक्खवे, सिक्खितब्बं”न्ति । पठमं ।

८२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, पमादो । पमादो, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति । दुतियं ।

८३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अप्पमादो । अप्पमादो, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति । ततियं ।

८४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, कोसज्जं । कोसज्जं, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति । चतुत्थं ।

८५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, वीरियारम्भो। वीरियारम्भो, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। पञ्चमं।

८६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, महिच्छता। महिच्छता, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। छट्ठं।

८७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अप्पिच्छता। अप्पिच्छता, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। सत्तमं।

८८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, असन्तुट्ठिता। असन्तुट्ठिता, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। अट्ठमं।

८९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, सन्तुट्ठिता। सन्तुट्ठिता, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। नवमं।

९०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अयोनिस्सो मनसिकारो। अयोनिस्सो मनसिकारो, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। दसमं।

९१. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, योनिस्सो मनसिकारो। योनिस्सो मनसिकारो, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। एकादसमं।

९२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, असम्पज्जं। असम्पज्जं, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। द्वादसमं।

९३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, सम्पज्जं। सम्पज्जं, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। तेरसमं।

९४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, पापमित्तता। पापमित्तता, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। चुद्धसमं।

९५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, कल्याणमित्तता। कल्याणमित्तता, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। पन्नरसमं।

९६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अनुयोगो अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगो कुसलानं धम्मानं। अनुयोगो, भिक्खवे, अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगो कुसलानं धम्मानं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। सोळसमं।

९७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अनुयोगो

कुसलानं धम्मानं, अननुयोगो अकुसलानं धम्मानं। अनुयोगो, भिक्खवे, कुसलानं धम्मानं, अननुयोगो अकुसलानं धम्मानं महतो अत्थाय संवत्तती”ति। सत्तरसमं।

पमादादिवग्गो नवमो।

१०. दुतियपमादादिवग्गो

१८. “अज्झत्तिकं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, पमादो। पमादो, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। पठमं।

१९. “अज्झत्तिकं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अप्पमादो। अप्पमादो, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। दुतियं।

१००. “अज्झत्तिकं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, कोसज्जं। कोसज्जं, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। ततियं।

१०१. “अज्झत्तिकं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, वीरियारम्भो। वीरियारम्भो, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। चतुत्थं।

१०२-१०९. “अज्झत्तिकं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, महिच्छता...पे०... अप्पिच्छता... असन्तुट्ठिता... सन्तुट्ठिता... अयोनिमोमनसिकारो... योनिमोमनसिकारो... असम्पज्जं... सम्पज्जं... द्वादसमं।

११०. “बाहिरं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, पापमित्तता। पापमित्तता, भिक्खवे, महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। तेरसमं।

१११. “बाहिरं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, कल्याणमित्तता। कल्याणमित्तता, भिक्खवे, महतो अत्थाय संवत्तती”ति। चुद्दसमं।

११२. “अज्झत्तिकं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अनत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अनुयोगो अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगो कुसलानं धम्मानं। अनुयोगो, भिक्खवे, अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगो कुसलानं धम्मानं महतो अनत्थाय संवत्तती”ति। पन्नरसमं।

११३. “अज्झत्तिकं, भिक्खवे, अङ्गन्ति करित्वा नाज्जं एकङ्गम्पि समनुपस्सामि यं एवं महतो अत्थाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अनुयोगो कुसलानं धम्मानं, अननुयोगो अकुसलानं धम्मानं। अनुयोगो, भिक्खवे, कुसलानं धम्मानं, अननुयोगो अकुसलानं धम्मानं महतो अत्थाय संवत्तती”ति। सोळसमं।

११४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तति

यथयिदं, भिक्खवे, पमादो । पमादो, भिक्खवे, सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तती”ति । सत्तरसमं ।

११५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अप्पमादो । अप्पमादो, भिक्खवे, सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तती”ति । अट्ठारसमं ।

११६. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, कोसज्जं । कोसज्जं, भिक्खवे, सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तती”ति । एकूनवीसतिमं ।

११७. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, वीरियारम्भो । वीरियारम्भो, भिक्खवे, सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तती”ति । वीसतिमं ।

११८-१२८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, महिच्छता...पे०... अप्पिच्छता... असन्तुट्ठिता... सन्तुट्ठिता... अयोनिमोमनसिकारो... योनिमोमनसिकारो... असम्पज्जं... सम्पज्जं ... पापमित्तता... कल्याणमित्तता... अनुयोगो अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगो कुसलानं धम्मानं । अनुयोगो, भिक्खवे, अकुसलानं धम्मानं, अननुयोगो कुसलानं धम्मानं सद्धम्मस्स सम्मोसाय अन्तरधानाय संवत्तती”ति । एकत्तिसतिमं ।

१२९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्मम्पि समनुपस्सामि यो एवं सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तति यथयिदं, भिक्खवे, अनुयोगो कुसलानं धम्मानं, अननुयोगो अकुसलानं धम्मानं । अनुयोगो, भिक्खवे, कुसलानं धम्मानं, अननुयोगो अकुसलानं धम्मानं सद्धम्मस्स ठितिया असम्मोसाय अनन्तरधानाय संवत्तती”ति । चतुक्कोटिकं निट्ठितं । बात्तिसतिमं ।

१३०. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू अधम्मं धम्मोति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनअहिताय पटिपन्ना बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । बहुज्य ते, भिक्खवे, भिक्खू अपुज्जं पसवन्ति, ते चिमं [तेपिमं (सी०)] सद्धम्मं अन्तरधापेन्ती”ति । तेत्तिसतिमं ।

१३१. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू धम्मं अधम्मोति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनअहिताय पटिपन्ना बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । बहुज्य ते, भिक्खवे, भिक्खू अपुज्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं अन्तरधापेन्ती”ति । चतुत्तिसतिमं ।

१३२-१३९. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू अविनयं विनयोति दीपेन्ति...पे०... विनयं अविनयोति दीपेन्ति...पे०... अभासितं अलपितं तथागतेन भासितं लपितं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... भासितं लपितं तथागतेन अभासितं अलपितं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... अनाचिण्णं तथागतेन आचिण्णं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... आचिण्णं तथागतेन अनाचिण्णं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... अपज्जत्तं तथागतेन पज्जत्तं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... पज्जत्तं तथागतेन अपज्जत्तं तथागतेनाति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनअहिताय पटिपन्ना बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं ।

बहुञ्च ते, भिक्खवे, भिक्खू अपुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं अन्तरधापेन्ती'ति । द्वाचत्तालीसतिमं ।

दुतियपमादादिवग्गो दसमो ।

११. अधम्मवग्गो

१४०. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू अधम्मं अधम्मोति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्खवे, भिक्खू पुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं ठपेन्ती'ति [थपेन्तीति (क०)] । पठमं ।

१४१. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू धम्मं धम्मोति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्खवे, भिक्खू पुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं ठपेन्ती'ति । दुतियं ।

१४२-१४९. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू अविनयं अविनयोति दीपेन्ति...पे०... विनयं विनयोति दीपेन्ति...पे०... अभासितं अलपितं तथागतेन अभासितं अलपितं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... भासितं लपितं तथागतेन भासितं लपितं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... अनाचिण्णं तथागतेन अनाचिण्णं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... आचिण्णं तथागतेन आचिण्णं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... अपञ्जत्तं तथागतेन अपञ्जत्तं तथागतेनाति दीपेन्ति...पे०... पञ्जत्तं तथागतेन पञ्जत्तं तथागतेनाति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्खवे, भिक्खू पुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं ठपेन्ती'ति । दसमं ।

अधम्मवग्गो एकादसमो ।

१२. अनापत्तिवग्गो

१५०. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू अनापत्तिं आपत्तीति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनअहिताय पटिपन्ना बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्खवे, भिक्खू अपुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं अन्तरधापेन्ती'ति । पठमं ।

१५१. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू आपत्तिं अनापत्तीति दीपेन्ति ते, भिक्खवे, भिक्खू बहुजनअहिताय पटिपन्ना बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्खवे, भिक्खू अपुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं अन्तरधापेन्ती'ति । दुतियं ।

१५२-१५९. “ये ते, भिक्खवे, भिक्खू लहुकं आपत्तिं गरुका आपत्तीति दीपेन्ति...पे०... गरुकं आपत्तिं लहुका आपत्तीति दीपेन्ति...पे०... दुडुल्लं आपत्तिं अदुडुल्ला आपत्तीति दीपेन्ति...पे०... अदुडुल्लं आपत्तिं दुडुल्ला आपत्तीति दीपेन्ति...पे०... सावसेसं आपत्तिं अनवसेसा आपत्तीति दीपेन्ति...पे०... अनवसेसं आपत्तिं सावसेसा आपत्तीति दीपेन्ति...पे०... सप्पटिकम्मं आपत्तिं अप्पटिकम्मा आपत्तीति दीपेन्ति...पे०... अप्पटिकम्मं आपत्तिं सप्पटिकम्मा आपत्तीति दीपेन्ति ते,

भिक्षवे, भिक्षू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्षवे, भिक्षू अपुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं अन्तरधापेन्ती”ति । दसमं ।

१६०. “ये ते, भिक्षवे, भिक्षू अनापत्तिं अनापत्तीति दीपेन्ति ते, भिक्षवे, भिक्षू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्षवे, भिक्षू पुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं ठपेन्ती”ति । एकादसमं ।

१६१. “ये ते, भिक्षवे, भिक्षू आपत्तिं आपत्तीति दीपेन्ति ते, भिक्षवे, भिक्षू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्षवे, भिक्षू पुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं ठपेन्ती”ति । द्वादसमं ।

१६२-१६९. “ये ते, भिक्षवे, भिक्षू लहुकं आपत्तिं लहुका आपत्तीति दीपेन्ति... गरुकं आपत्तिं गरुका आपत्तीति दीपेन्ति... दुडुल्लं आपत्तिं दुडुल्ला आपत्तीति दीपेन्ति... अदुडुल्लं आपत्तिं अदुडुल्ला आपत्तीति दीपेन्ति... सावसेसं आपत्तिं सावसेसा आपत्तीति दीपेन्ति... अनवसेसं आपत्तिं अनवसेसा आपत्तीति दीपेन्ति... सप्पटिकम्मं आपत्तिं सप्पटिकम्मा आपत्तीति दीपेन्ति... अप्पटिकम्मं आपत्तिं अप्पटिकम्मा आपत्तीति दीपेन्ति ते, भिक्षवे, भिक्षू बहुजनहिताय पटिपन्ना बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । बहुञ्च ते, भिक्षवे, भिक्षू पुञ्जं पसवन्ति, ते चिमं सद्धम्मं ठपेन्ती”ति । वीसतिमं ।

अनापत्तिवग्गो द्वादसमो ।

१३. एकपुग्गलवग्गो

१७०. “एकपुग्गलो, भिक्षवे, लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति बहुजनहिताय बहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । कतमो एकपुग्गलो? तथागतो अरहं सम्मासम्बुद्धो । अयं खो, भिक्षवे, एकपुग्गलो लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति बहुजनहिताय बहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं”ति ।

१७१. “एकपुग्गलस्स, भिक्षवे, पातुभावो दुल्लभो लोकस्मिं । कतमस्स एकपुग्गलस्स? तथागतस्स अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स । इमस्स खो, भिक्षवे, एकपुग्गलस्स पातुभावो दुल्लभो लोकस्मिं”ति ।

१७२. “एकपुग्गलो, भिक्षवे, लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति अच्छरियमनुस्सो । कतमो एकपुग्गलो? तथागतो अरहं सम्मासम्बुद्धो । अयं खो, भिक्षवे, एकपुग्गलो लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति अच्छरियमनुस्सो”ति ।

१७३. “एकपुग्गलस्स, भिक्षवे, कालकिरिया बहुनो जनस्स अनुतप्पा [आनुतप्पा (सी०)] होति । कतमस्स एकपुग्गलस्स? तथागतस्स अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स । इमस्स खो, भिक्षवे, एकपुग्गलस्स कालकिरिया बहुनो जनस्स अनुतप्पा होती”ति ।

१७४. “एकपुग्गलो, भिक्षवे, लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति अदुतियो असहायो अप्पटिमो अप्पटिसमो अप्पटिभागो अप्पटिपुग्गलो असमो असमसमो द्विपदानं अग्गो । कतमो एकपुग्गलो? तथागतो अरहं सम्मासम्बुद्धो । अयं

खो, भिक्खवे, एकपुगगलो लोके उप्पज्जमानो उप्पज्जति अदुतियो असहायो अप्पटिमो अप्पटिसमो अप्पटिभागो अप्पटिपुगगलो असमो असमसमो द्विपदानं अगो'ति ।

१७५-१८६. “एकपुगगलस्स, भिक्खवे, पातुभावा महतो चक्खुस्स पातुभावो होति, महतो आलोकस्स पातुभावो होति, महतो ओभासस्स पातुभावो होति, छन्नं अनुत्तरियानं पातुभावो होति, चतुन्नं पटिसम्भिदानं सच्छिकिरिया होति, अनेकधातुपटिवेधो होति, नानाधातुपटिवेधो होति, विज्जाविमुत्तिफलसच्छिकिरिया होति, सोतापत्तिफलसच्छिकिरिया होति, सकदागामिफलसच्छिकिरिया होति, अनागामिफलसच्छिकिरिया होति, अरहत्तफलसच्छिकिरिया होति । कतमस्स एकपुगगलस्स? तथागतस्स अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स । इमस्स खो, भिक्खवे, एकपुगगलस्स पातुभावा महतो चक्खुस्स पातुभावो होति, महतो आलोकस्स पातुभावो होति, महतो ओभासस्स पातुभावो होति, छन्नं अनुत्तरियानं पातुभावो होति, चतुन्नं पटिसम्भिदानं सच्छिकिरिया होति, अनेकधातुपटिवेधो होति, नानाधातुपटिवेधो होति, विज्जाविमुत्तिफलसच्छिकिरिया होति, सोतापत्तिफलसच्छिकिरिया होति, सकदागामिफलसच्छिकिरिया होति, अनागामिफलसच्छिकिरिया होति, अरहत्तफलसच्छिकिरिया होती'ति ।

१८७. “नाहं भिक्खवे, अज्जं एकपुगगलमि समनुपस्सामि यो एवं तथागतेन अनुत्तरं धम्मचक्कं पवत्तितं सम्मदेव अनुप्पवत्तेति यथयिदं, भिक्खवे, सारिपुत्तो । सारिपुत्तो, भिक्खवे, तथागतेन अनुत्तरं धम्मचक्कं पवत्तितं सम्मदेव अनुप्पवत्तेती'ति ।

एकपुगगलवगो तेरसमो ।

१४. एतदग्गवगो

१. पठमवगो

१८८. “एतदग्गं, भिक्खवे, मम सावकानं भिक्खून् रत्तज्जून् यदिदं अज्जासिकोण्डज्जो” [अज्जातकोण्डज्जोति (क०), अज्जाकोण्डज्जो (सी० स्या० कं० पी०)] ।

१८९. ... महापज्जानं यदिदं सारिपुत्तो ।

१९०. ... इद्धिमन्तानं यदिदं महामोग्गल्लानो ।

१९१. ... धुतवादानं [धुतङ्गधरानं (कत्थचि)] यदिदं महाकस्सपो ।

१९२. ... दिब्बचक्खुकानं यदिदं अनुरुद्धो ।

१९३. ... उच्चाकुलिकानं यदिदं भद्वियो काळिगोधायपुत्तो ।

१९४. ... मज्जुस्सरानं यदिदं लकुण्डक [लकुण्टक (स्या० कं०)] भद्वियो ।

१९५. ... सीहनादिकानं यदिदं पिण्डोलभारद्वाजो ।

१९६. ... धम्मकथिकानं यदिदं पुण्णो मन्ताणिपुत्तो ।

१९७. ... संखित्तेन भासितस्स वित्थारेन अत्थं विभजन्तानं यदिदं महाकच्चानोति ।

वग्गो पठमो ।

२. दुतियवग्गो

१९८. “एतदग्गं, भिक्खवे, मम सावकानं भिक्खूनं मनोमयं कायं अभिनिम्मिनन्तानं यदिदं चूळपन्थको” [चुल्लपन्थको (सी० स्या० कं० पी०)] ।

१९९. ... चेतोविवट्टकुसलानं यदिदं चूळपन्थको ।

२००. ... सज्जाविवट्टकुसलानं यदिदं महापन्थको ।

२०१. ... अरणविहारीनं यदिदं सुभूति ।

२०२. ... दक्खिण्येयानं यदिदं सुभूति ।

२०३. ... आरज्जकानं यदिदं रेवतो खदिरवनियो ।

२०४. ... झायीनं यदिदं कङ्कारेवतो ।

२०५. ... आरद्धवीरियानं यदिदं सोणो कोळिविसो ।

२०६. ... कल्याणवाक्करणानं यदिदं सोणो कुटिकण्णो ।

२०७. ... लाभीनं यदिदं सीवल्लि ।

२०८. ... सद्धाधिमुत्तानं यदिदं वक्कलीति ।

वग्गो दुतियो ।

३. ततियवग्गो

२०९. “एतदग्गं, भिक्खवे, मम सावकानं भिक्खूनं सिक्खाकामानं यदिदं राहुलो” ।

२१०. ... सद्धापब्बजितानं यदिदं रट्टपालो ।

२११. ... पठमं सलाकं गणहन्तानं यदिदं कुण्डधानो ।

२१२. ... पटिभानवन्तानं यदिदं वङ्गीसो ।

२१३. ... समन्तपासादिकानं यदिदं उपसेनो वङ्गन्तपुत्तो ।

२१४. ... सेनासनपञ्चापकानं यदिदं दब्बो मल्लपुत्तो ।

२१५. ... देवतानं पियमनापानं यदिदं पिलिन्दवच्छो ।

२१६. ... खिप्पाभिञ्जानं यदिदं बाहियो दारुचीरियो ।

२१७. ... चित्तकथिकानं यदिदं कुमारकस्सपो ।

२१८. ... पटिसम्भिदापत्तानं यदिदं महाकोट्टितोति [महाकोट्टिकोति (अञ्जेसु सुत्तेसु मरम्मपोत्थके)] ।

वग्गो ततियो ।

४. चतुत्थवग्गो

२१९. “एतदग्गं, भिक्खवे, मम सावकानं भिक्खूनं बहुस्सुतानं यदिदं आनन्दो” ।

२२०. ... सतिमन्तानं यदिदं आनन्दो ।

२२१. ... गतिमन्तानं यदिदं आनन्दो ।

२२२. ... धितिमन्तानं यदिदं आनन्दो ।

२२३. ... उपट्ठाकानं यदिदं आनन्दो ।

२२४. ... महापरिसानं यदिदं उरुवेलकस्सपो ।

२२५. ... कुलप्पसादकानं यदिदं काळुदायी ।

२२६. ... अप्पाबाधानं यदिदं बाकुलो [बक्कुलो (सी० स्या० कं० पी०)] ।

२२७. ... पुब्बेनिवासं अनुस्सरन्तानं यदिदं सोभितो ।

२२८. ... विनयधरानं यदिदं उपालि ।

२२९. ... भिक्खुनोवादकानं यदिदं नन्दको ।

२३०. ... इन्द्रियेसु गुत्तद्वारानं यदिदं नन्दो ।

२३१. ... भिक्खुओवादकानं यदिदं महाकप्पिनो ।

२३२. ... तेजोधातुकुसलानं यदिदं सागतो ।

२३३. ... पटिभानेय्यकानं यदिदं राधो ।

२३४. ... लूखचीवरधरानं यदिदं मोघराजाति ।

वग्गो चतुत्थो ।

५. पञ्चमवग्गो

२३५. “एतदग्गं, भिक्खवे, मम साविकानं भिक्खुनीनं रत्तञ्जूनं यदिदं महापजापतिगोतमी” ।

२३६. ... महापञ्जानं यदिदं खेमा ।

२३७. ... इद्धिमन्तीनं यदिदं उप्पलवण्णा ।

२३८. ... विनयधरानं यदिदं पटाचारा ।

२३९. ... धम्मकथिकानं यदिदं धम्मदिन्ना ।

२४०. ... झायीनं यदिदं नन्दा ।

२४१. ... आरद्धवीरियानं यदिदं सोणा ।

२४२. ... दिब्बचक्खुकानं यदिदं बकुला [सकुला (सी० स्या० कं० पी०)] ।

२४३. ... खिप्पाभिञ्जानं यदिदं भद्दा कुण्डलकेसा ।

२४४. ... पुब्बेनिवासं अनुस्सरन्तीनं यदिदं भद्दा कापिलानी ।

२४५. ... महाभिञ्जप्पत्तानं यदिदं भद्दकच्चाना ।

२४६. ... लूखचीवरधरानं यदिदं किसानगोतमी ।

२४७. ... सद्धाधिमुत्तानं यदिदं सिङ्गालकमाताति [सिङ्गालमाताति (सी० स्या० कं० पी०)] ।

वग्गो पञ्चमो ।

६. छट्ठवग्गो

२४८. “एतदग्गं, भिक्खवे, मम सावकानं उपासकानं पठमं सरणं गच्छन्तानं यदिदं तपुस्सभल्लिका [तपस्सुभल्लिका (सी० पी०)] वाणिजा” ।

२४९. ... दायकानं यदिदं सुदत्तो गहपति अनाथपिण्डिको ।

२५०. ... धम्मकथिकानं यदिदं चित्तो गहपति मच्छिकासण्डिको ।

२५१. ... चतूहि सङ्गहवत्थूहि परिसं सङ्गहन्तानं यदिदं हत्थको आळवको ।

२५२. ... पणीतदायकानं यदिदं महानामो सक्को ।

२५३. ... मनापदायकानं यदिदं उग्गो गहपति वेसालिको ।

२५४. ... सङ्घुपट्टाकानं यदिदं हत्थिगामको उग्गतो गहपति ।

२५५. ... अवेच्चप्पसन्नानं यदिदं सूरम्बट्ठो [सूरो अम्बट्ठो (सी० स्या० कं० पी०) सुरेबन्धो (क०)] ।

२५६. ... पुगलप्पसन्नानं यदिदं जीवको कोमारभच्चो ।

२५७. ... विस्सासकानं यदिदं नकुलपिता गहपतीति ।

वग्गो छट्ठो ।

७. सत्तमवग्गो

२५८. “एतदग्गं, भिक्खवे, मम साविकानं उपासिकानं पठमं सरणं गच्छन्तीनं यदिदं सुजाता सेनियधीता” [सेनानी धीता (सी० स्या० कं० पी०)] ।

२५९. ... दायिकानं यदिदं विसाखा मिगारमाता ।

२६०. ... बहुस्सुतानं यदिदं खुज्जुत्तरा ।

२६१. ... मेत्ताविहारीनं यदिदं सामावती ।

२६२. ... ज्ञायीनं यदिदं उत्तरानन्दमाता ।

२६३. ... पणीतदायिकानं यदिदं सुप्पवासा कोलियधीता ।

२६४. ... गिलानुपट्टाकीनं यदिदं सुप्पिया उपासिका ।

२६५. ... अवेच्चप्पसन्नानं यदिदं कातियानी ।

२६६. ... विस्सासिकानं यदिदं नकुलमाता गहपतानी ।

२६७. ... अनुस्सवप्पसन्नानं यदिदं काळी उपासिका कुलघरिका [कुलघरिका (क०)] ति ।

वग्गो सत्तमो ।

एतदग्गवग्गो चुद्धसमो ।

१५. अट्टानपाळि

१. पठमवग्गो

२६८. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो कज्जि [किज्जि (क०)] सङ्खारं निच्चतो उपगच्छेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो कज्जि सङ्खारं निच्चतो उपगच्छेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२६९. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो कज्जि सङ्खारं सुखतो उपगच्छेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो कज्जि सङ्खारं सुखतो उपगच्छेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७०. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो कज्जि धम्मं अत्ततो उपगच्छेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो कज्जि धम्मं अत्ततो उपगच्छेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७१. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो मातरं जीविता वोरोपेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो मातरं जीविता वोरोपेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७२. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो पितरं जीविता वोरोपेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो पितरं जीविता वोरोपेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७३. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो अरहन्तं जीविता वोरोपेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो अरहन्तं जीविता वोरोपेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७४. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो तथागतस्स पदुट्ठचित्तो लोहितं उप्पादेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो तथागतस्स पदुट्ठचित्तो लोहितं उप्पादेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७५. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो सङ्गं भिन्देय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो सङ्गं भिन्देय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७६. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं दिट्ठिसम्पन्नो पुग्गलो अज्जं सत्थारं उद्दिसेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुथुज्जनो अज्जं सत्थारं उद्दिसेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७७. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं एकिस्सा लोकधातुया द्वे अरहन्तो सम्मासम्बुद्धा अपुब्बं अचरिमं उप्पज्जेय्युं । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं एकिस्सा लोकधातुया एकोव अरहं सम्मासम्बुद्धो उप्पज्जेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

वग्गो पठमो ।

२. दुतियवग्गो

२७८. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं एकिस्सा लोकधातुया द्वे राजानो चक्कवत्ती अपुब्बं अचरिमं उप्पज्जेय्युं । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं एकिस्सा लोकधातुया एको राजा चक्कवत्ती उप्पज्जेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२७९. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं इत्थी अरहं अस्स सम्मासम्बुद्धो । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो, एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुरिसो अरहं अस्स सम्मासम्बुद्धो । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२८०. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं इत्थी राजा अस्स चक्कवत्ती । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुरिसो राजा अस्स चक्कवत्ती । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२८१-२८३. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं इत्थी सक्कत्तं कारेय्य...पे०... मारत्तं कारेय्य...पे०... ब्रह्मत्तं कारेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं पुरिसो सक्कत्तं कारेय्य...पे०... मारत्तं कारेय्य...पे०... ब्रह्मत्तं कारेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२८४. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं कायदुच्चरितस्स इट्ठो कन्तो मनापो विपाको निब्बत्तेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं कायदुच्चरितस्स अनिट्ठो अकन्तो अमनापो विपाको निब्बत्तेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२८५-२८६. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं वचीदुच्चरितस्स...पे०... यं मनोदुच्चरितस्स इट्ठो कन्तो मनापो विपाको निब्बत्तेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं मनोदुच्चरितस्स अनिट्ठो अकन्तो अमनापो विपाको निब्बत्तेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

वग्गो दुतियो ।

३. ततियवग्गो

२८७. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं कायसुचरितस्स अनिट्ठो अकन्तो अमनापो विपाको निब्बत्तेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं कायसुचरितस्स इट्ठो कन्तो मनापो विपाको निब्बत्तेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२८८-२८९. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं वचीसुचरितस्स...पे०... मनोसुचरितस्स अनिट्ठो अकन्तो अमनापो विपाको निब्बत्तेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं मनोसुचरितस्स इट्ठो कन्तो मनापो विपाको निब्बत्तेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२९०. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं कायदुच्चरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं कायदुच्चरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२९१-२९२. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं वचीदुच्चरितसमङ्गी...पे०... यं मनोदुच्चरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं मनोदुच्चरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२९३. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं कायसुचरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं कायसुचरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

२९४-२९५. “अट्टानमेतं, भिक्खवे, अनवकासो यं वचीसुचरितसमङ्गी...पे०... यं मनोसुचरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जेय्य । नेतं ठानं विज्जति । ठानञ्च खो एतं, भिक्खवे, विज्जति यं मनोसुचरितसमङ्गी तन्निदाना तप्पच्चया कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जेय्य । ठानमेतं विज्जती”ति ।

वग्गो ततियो ।

अट्टानपाळि पन्नरसमो ।

१६. एकधम्मपाळि

१. पठमवग्गो

२९६. “एकधम्मो, भिक्खवे, भावितो बहुलीकतो एकन्तनिब्बिदाय विरागाय निरोधाय उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तति । कतमो एकधम्मो? बुद्धानुस्सति । अयं खो, भिक्खवे, एकधम्मो भावितो बहुलीकतो एकन्तनिब्बिदाय विरागाय निरोधाय उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तती”ति ।

२९७. “एकधम्मो, भिक्खवे, भावितो बहुलीकतो एकन्तनिब्बिदाय विरागाय निरोधाय उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तति । कतमो एकधम्मो? धम्मनुस्सति... पे०... सङ्खानुस्सति... सीलानुस्सति... चागानुस्सति... देवतानुस्सति... आनापानस्सति... मरणस्सति... कायगतासति... उपसमानुस्सति । अयं खो, भिक्खवे, एकधम्मो भावितो बहुलीकतो एकन्तनिब्बिदाय विरागाय निरोधाय उपसमाय अभिज्जाय सम्बोधाय निब्बानाय संवत्तती”ति ।

वग्गो पठमो ।

२. दुतियवग्गो

२९८. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाया संवत्तन्ति यथयिदं, भिक्खवे, मिच्छादिट्ठि । मिच्छादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाया संवत्तन्ती”ति ।

२९९. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाया संवत्तन्ति यथयिदं, भिक्खवे, सम्मादिट्ठि । सम्मादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाया संवत्तन्ती”ति ।

३००. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा कुसला धम्मा नुप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा कुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, मिच्छादिट्ठि । मिच्छादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा नुप्पज्जन्ति उप्पन्ना च कुसला धम्मा परिहायन्ती”ति ।

३०१. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा अकुसला धम्मा नुप्पज्जन्ति उप्पन्ना वा अकुसला धम्मा परिहायन्ति यथयिदं, भिक्खवे, सम्मादिट्ठि । सम्मादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा नुप्पज्जन्ति उप्पन्ना च अकुसला धम्मा परिहायन्ती”ति ।

३०२. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा मिच्छादिट्ठि उप्पज्जति उप्पन्ना वा मिच्छादिट्ठि पवट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, अयोनिमनसिकारो । अयोनिसो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव मिच्छादिट्ठि उप्पज्जति उप्पन्ना च मिच्छादिट्ठि पवट्ठती”ति ।

३०३. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन अनुप्पन्ना वा सम्मादिट्ठि उप्पज्जति उप्पन्ना वा सम्मादिट्ठि पवट्ठति यथयिदं, भिक्खवे, योनिमनसिकारो । योनिमनसो, भिक्खवे, मनसि करोतो अनुप्पन्ना चेव सम्मादिट्ठि उप्पज्जति उप्पन्ना च सम्मादिट्ठि पवट्ठती”ति ।

३०४. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन [येनेवं (सी० स्या० कं० पी०)] सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जन्ति यथयिदं, भिक्खवे, मिच्छादिट्ठि । मिच्छादिट्ठिया, भिक्खवे, समन्नागता सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्गतिं विनिपातं निरयं उपपज्जन्ती”ति ।

३०५. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि येन सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा सुग्गतिं सगं लोकं

उपपज्जन्ति यथयिदं, भिक्खवे, सम्मादिट्ठि । सम्मादिट्ठिया, भिक्खवे, समन्नागता सत्ता कायस्स भेदा परं मरणा सुगतिं सगं लोकं उपपज्जन्ती’ति ।

३०६. “मिच्छादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, पुरिसपुग्गलस्स यज्जेव कायकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं यज्ज वचीकम्मं... पे०... यज्ज मनोकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं या च चेतना या च पत्थना यो च पणिधि ये च सङ्खारा सब्बे ते धम्मा अनिट्ठाय अकन्ताय अमनापाय अहिताय दुक्खाय संवत्तन्ति । तं किस्स हेतु? दिट्ठि हिस्स [दिट्ठि हि (सी० स्या० कं० पी०)], भिक्खवे, पापिका । सेय्यथापि, भिक्खवे, निम्बबीजं वा कोसातकिबीजं वा तित्तकलाबुबीजं वा अल्लाय पथविद्या [पठविद्या (सी० स्या० कं० पी०)] निक्खित्तं यज्जेव पथविरसं उपादियति यज्ज आपोरसं उपादियति सब्बं तं तित्तकत्ताय कटुकत्ताय असातत्ताय संवत्तति । तं किस्स हेतु? बीजं हिस्स [बीजं (सी० स्या० कं० पी०)], भिक्खवे, पापकं । एवमेवं खो, भिक्खवे, मिच्छादिट्ठिकस्स पुरिसपुग्गलस्स यज्जेव कायकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं यज्ज वचीकम्मं... पे०... यज्ज मनोकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं या च चेतना या च पत्थना यो च पणिधि ये च सङ्खारा सब्बे ते धम्मा अनिट्ठाय अकन्ताय अमनापाय अहिताय दुक्खाय संवत्तन्ति । तं किस्स हेतु? दिट्ठि हिस्स, भिक्खवे, पापिका’ति ।

३०७. “सम्मादिट्ठिकस्स, भिक्खवे, पुरिसपुग्गलस्स यज्जेव कायकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं यज्ज वचीकम्मं... पे०... यज्ज मनोकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं या च चेतना या च पत्थना यो च पणिधि ये च सङ्खारा सब्बे ते धम्मा इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तन्ति । तं किस्स हेतु? दिट्ठि हिस्स, भिक्खवे, भट्ठिका । सेय्यथापि, भिक्खवे, उच्छुबीजं वा सालिबीजं वा मुट्ठिकाबीजं वा अल्लाय पथविद्या निक्खित्तं यज्जेव पथविरसं उपादियति यज्ज आपोरसं उपादियति सब्बं तं मधुरत्ताय सातत्ताय असेचनकत्ताय संवत्तति । तं किस्स हेतु? बीजं हिस्स, भिक्खवे, भट्ठकं । एवमेवं खो, भिक्खवे, सम्मादिट्ठिकस्स पुरिसपुग्गलस्स यज्जेव कायकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं यज्ज वचीकम्मं... पे०... यज्ज मनोकम्मं यथादिट्ठि समत्तं समादिन्नं या च चेतना या च पत्थना यो च पणिधि ये च सङ्खारा सब्बे ते धम्मा इट्ठाय कन्ताय मनापाय हिताय सुखाय संवत्तन्ति । तं किस्स हेतु? दिट्ठि हिस्स, भिक्खवे, भट्ठिका’ति ।

वग्गो दुतियो ।

३. ततियवग्गो

३०८. “एकपुग्गलो, भिक्खवे, लोके उपपज्जमानो उपपज्जति बहुजनअहिताय बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं । कतमो एकपुग्गलो? मिच्छादिट्ठिको होति विपरीतदस्सनो । सो बहुजनं सद्धम्मा वुट्ठापेत्वा असद्धम्मे पतिट्ठापेति । अयं खो, भिक्खवे, एकपुग्गलो लोके उपपज्जमानो उपपज्जति बहुजनअहिताय बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं’ति ।

३०९. “एकपुग्गलो, भिक्खवे, लोके उपपज्जमानो उपपज्जति बहुजनहिताय बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । कतमो एकपुग्गलो? सम्मादिट्ठिको होति अविपरीतदस्सनो । सो बहुजनं असद्धम्मा वुट्ठापेत्वा सद्धम्मे पतिट्ठापेति । अयं खो, भिक्खवे, एकपुग्गलो लोके उपपज्जमानो उपपज्जति बहुजनहिताय बहुजनसुखाय, बहुनो जनस्स अत्थाय हिताय सुखाय देवमनुस्सानं’ति ।

३१०. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकधम्ममि समनुपस्सामि यं एवं महासावज्जं यथयिदं, भिक्खवे, मिच्छादिट्ठि ।

मिच्छादिद्विपरमानि, भिक्खवे, महासावज्जानी”ति [वज्जानीति (सी० स्या० कं०)] ।

३११. “नाहं, भिक्खवे, अज्जं एकपुग्गलम्पि समनुपस्सामि यो एवं बहुजनअहिताय पटिपन्नो बहुजनअसुखाय, बहुनो जनस्स अनत्थाय अहिताय दुक्खाय देवमनुस्सानं यथयिदं, भिक्खवे, मक्खलि मोघपुरिसो । सेय्यथापि, भिक्खवे, नदीमुखे खिप्पं [खिप्पं (सी० स्या० कं० पी०)] उट्ठेय्य [ओट्ठेय्य (सी०), उज्जेय्य (क०)] बहूनं मच्छानं अहिताय दुक्खाय अनयाय ब्यसनाय; एवमेवं खो, भिक्खवे, मक्खलि मोघपुरिसो मनुस्सखिप्पं मज्जे लोके उप्पन्नो बहूनं सत्तानं अहिताय दुक्खाय अनयाय ब्यसनाया”ति ।

३१२. “दुरक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये यो च समादपेति [समादापेति (?)] यच्च समादपेति यो च समादपितो तथत्ताय पटिपज्जति सब्बे ते बहू अपुज्जं पसवन्ति । तं किस्स हेतु? दुरक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३१३. “स्वाक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये यो च समादपेति यच्च समादपेति यो च समादपितो तथत्ताय पटिपज्जति सब्बे ते बहू पुज्जं पसवन्ति । तं किस्स हेतु? स्वाक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३१४. “दुरक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये दायकेन मत्ता जानितब्बा, नो पटिग्गाहकेन । तं किस्स हेतु? दुरक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३१५. “स्वाक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये पटिग्गाहकेन मत्ता जानितब्बा, नो दायकेन । तं किस्स हेतु? स्वाक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३१६. “दुरक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये यो आरद्धवीरियो सो दुक्खं विहरति । तं किस्स हेतु? दुरक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३१७. “स्वाक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये यो कुसीतो सो दुक्खं विहरति । तं किस्स हेतु? स्वाक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३१८. “दुरक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये यो कुसीतो सो सुखं विहरति । तं किस्स हेतु? दुरक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३१९. “स्वाक्खाते, भिक्खवे, धम्मविनये यो आरद्धवीरियो सो सुखं विहरति । तं किस्स हेतु? स्वाक्खातत्ता, भिक्खवे, धम्मस्सा”ति ।

३२०. “सेय्यथापि, भिक्खवे, अप्पमत्तकोपि गूथो दुग्गन्धो होति; एवमेवं खो अहं, भिक्खवे, अप्पमत्तकम्पि भवं न वण्णेमि, अन्तमसो अच्छरासङ्घातमत्तम्पि” ।

३२१. “सेय्यथापि, भिक्खवे, अप्पमत्तकम्पि मुत्तं दुग्गन्धं होति... अप्पमत्तकोपि खेळो दुग्गन्धो होति... अप्पमत्तकोपि पुब्बो दुग्गन्धो होति... अप्पमत्तकम्पि लोहितं दुग्गन्धं होति; एवमेवं खो अहं, भिक्खवे, अप्पमत्तकम्पि भवं न वण्णेमि, अन्तमसो अच्छरासङ्घातमत्तम्पि” ।

वग्गो ततियो ।

४. चतुत्थवग्गो

३२२. “सेय्यथापि, भिक्खवे, अप्पमत्तकं इमस्मिं जम्बुदीपे आरामरामणेय्यकं वनरामणेय्यकं भूमिरामणेय्यकं पोक्खरणिरामणेय्यकं; अथ खो एतदेव बहुतरं यदिदं उक्कूलविकूलं नदीविदुगं खाणुकण्टकट्टानं [खाणुकण्डकधानं (सी० पी०)] पब्बतविसमं; एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये थलजा, अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये ओदका” ।

३२३. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये मनुस्सेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये अज्जत्र मनुस्सेहि पच्चाजायन्ति ।

... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये मज्झिमेसु जनपदेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये पच्चन्तिमेसु जनपदेसु पच्चाजायन्ति अविज्जातारेसु मिलक्खेसु [मिलक्खूसु (क०)] ।

३२४. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये पज्जवन्तो अजळा अनेळमूगा पटिबला सुभासितदुब्भासितस्स अत्थमज्जातुं; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये दुप्पज्जा जळा एळमूगा न पटिबला सुभासितदुब्भासितस्स अत्थमज्जातुं ।

३२५. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये अरियेन पज्जाचक्खुना समन्नागता; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये अविज्जागता सम्मूळहा ।

३२६. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये लभन्ति तथागतं दस्सनाय; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये न लभन्ति तथागतं दस्सनाय ।

३२७. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये लभन्ति तथागतप्पवेदितं धम्मविनयं सवनाय; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये न लभन्ति तथागतप्पवेदितं धम्मविनयं सवनाय ।

३२८. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये सुत्वा धम्मं धारेन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये सुत्वा धम्मं न धारेन्ति ।

३२९. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये धातानं [धतानं (सी० स्या० कं० पी०)] धम्मनं अत्थं उपपरिक्खन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये धातानं धम्मनं अत्थं न उपपरिक्खन्ति ।

३३०. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये अत्थमज्जाय धम्ममज्जाय धम्मानुधम्मं पटिपज्जन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये अत्थमज्जाय धम्ममज्जाय धम्मानुधम्मं न पटिपज्जन्ति ।

३३१. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये संवेजिनियेसु ठानेसु संविज्जन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये संवेजिनियेसु ठानेसु न संविज्जन्ति ।

३३२. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये संविग्गा योनिसो पदहन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये संविग्गा

योनिः सो न पदहन्ति ।

३३३. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये ववस्सग्गारम्मणं करित्वा लभन्ति समाधिं [चित्तस्स समाधिं (सी०)] लभन्ति चित्तस्सेकगगतं [चित्तस्सेकगं (सी०)]; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये ववस्सग्गारम्मणं करित्वा न लभन्ति समाधिं न लभन्ति चित्तस्सेकगगतं ।

३३४. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये अन्नग्गरसग्गानं लाभिनो; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये अन्नग्गरसग्गानं न लाभिनो, उज्जेन कपालाभतेन यापेन्ति ।

३३५. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये अत्थरसस्स धम्मरसस्स विमुत्तिरसस्स लाभिनो; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये अत्थरसस्स धम्मरसस्स विमुत्तिरसस्स न लाभिनो । तस्मातिह, भिक्खवे, एवं सिक्खितब्बं — अत्थरसस्स धम्मरसस्स विमुत्तिरसस्स लाभिनो भविस्सामाति । एवज्झि वो, भिक्खवे, सिक्खितब्बन्ति ।

३३६-३३८. “सेय्यथापि, भिक्खवे, अप्पमत्तकं इमस्मिं जम्बुदीपे आरामरामण्येयकं वनरामण्येयकं भूमिरामण्येयकं पोक्खरणिरामण्येयकं; अथ खो एतदेव बहुतरं यदिदं उक्कूलविकूलं नदीविदुगं खाणुकण्टकट्टानं पब्बतविसमं । एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये मनुस्सा चुता मनुस्सेसु पच्चाजायन्ति, अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये मनुस्सा चुता निरये पच्चाजायन्ति... पे० ... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पे० ... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति” ।

३३९-३४१. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये मनुस्सा चुता देवेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये मनुस्सा चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३४२-३४४. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये देवा चुता देवेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये देवा चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३४५-३४७. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये देवा चुता मनुस्सेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये देवा चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३४८-३५०. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये निरया चुता मनुस्सेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये निरया चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३५१-३५३. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये निरया चुता देवेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये निरया चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३५४-३५६. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये तिरच्छानयोनिया चुता मनुस्सेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये तिरच्छानयोनिया चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३५७-३५९. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये तिरच्छानयोनिया चुता देवेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो

एतेव सत्ता बहुतरा ये तिरच्छानयोनिया चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३६०-३६२. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये पेत्तिविसया चुता मनुस्सेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये पेत्तिविसया चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

३६३-३६५. ... एवमेवं खो, भिक्खवे, अप्पका ते सत्ता ये पेत्तिविसया चुता देवेसु पच्चाजायन्ति; अथ खो एतेव सत्ता बहुतरा ये पेत्तिविसया चुता निरये पच्चाजायन्ति... तिरच्छानयोनिया पच्चाजायन्ति... पेत्तिविसये पच्चाजायन्ति ।

वग्गो चतुत्थो ।

जम्बुदीपपेय्यालो निट्ठितो ।

एकधम्मपाळि सोळसमो ।

१७. पसादकरधम्मवग्गो

३६६-३८१. “अद्धमिदं, भिक्खवे, लाभानं यदिदं आरज्जिकत्तं [अरज्जिकत्तं (सब्बत्थ)] ... पे०... पिण्डपातिकत्तं... पंसुकूलिकत्तं... तेचीवरिकत्तं... धम्मकथिकत्तं... विनयधरत्तं [विनयधरत्तं (स्या० कं० पी० क०)] ... बाहुसच्चं... थावरेय्यं... आकप्पसम्पदा... परिवारसम्पदा... महापरिवारता... कोलपुत्ति... वण्णपोक्खरता... कल्याणवाक्करणता... अप्पिच्छता... अप्पाबाधता”ति ।

सोळस पसादकरधम्मा निट्ठिता ।

पसादकरधम्मवग्गो सत्तरसमो ।

१८. अपरअच्छरासङ्घातवग्गो

३८२. “अच्छरासङ्घातमत्तम्पि चे, भिक्खवे, भिक्खु पठमं ज्ञानं भावेति, अयं वुच्चति, भिक्खवे — ‘भिक्खु अरित्तज्झानो विहरति, सत्थुसासनकरो ओवादपतिकरो, अमोघं रट्ठपिण्डं भुज्जति’ । को पन वादो ये नं बहुलीकरोन्ती”ति!

३८३-३८९. “अच्छरासङ्घातमत्तम्पि चे, भिक्खवे, भिक्खु दुतियं ज्ञानं भावेति... पे०... ततियं ज्ञानं भावेति... पे०... चतुत्थं ज्ञानं भावेति... पे०... मेत्तं चेतोविमुत्तिं भावेति... पे०... करुणं चेतोविमुत्तिं भावेति... पे०... मुदितं चेतोविमुत्तिं भावेति... पे०... उपेक्खं चेतोविमुत्तिं भावेति... पे०... ।

३९०-३९३. काये कायानुपस्सी विहरति आतापी सम्पजानो सतिमा विनेय्य लोके अभिज्झादोमनस्सं; वेदनासु वेदानुपस्सी विहरति... पे०... चित्ते चित्तानुपस्सी विहरति... पे०... धम्मेसु धम्मानुपस्सी विहरति आतापी सम्पजानो सतिमा विनेय्य लोके अभिज्झादोमनस्सं ।

३९४-३९७. अनुप्पन्नानं पापकानं अकुसलानं धम्मानं अनुप्पादाय छन्दं जनेति वायमति वीरियं [विरियं (सी० स्या० कं० पी०)] आरभति चित्तं पग्गण्हाति पदहति; उप्पन्नानं पापकानं अकुसलानं धम्मानं पहानाय छन्दं जनेति वायमति वीरियं आरभति चित्तं पग्गण्हाति पदहति । अनुप्पन्नानं कुसलानं धम्मानं उप्पादाय छन्दं जनेति वायमति वीरियं आरभति चित्तं पग्गण्हाति पदहति; उप्पन्नानं कुसलानं धम्मानं ठितिया असम्मोसाय भिय्योभावाय वेपुल्लाय भावनाय पारिपूरिया छन्दं जनेति वायमति वीरियं आरभति चित्तं पग्गण्हाति पदहति ।

३९८-४०१. छन्दसमाधिपधानसङ्खारसमन्नागतं इद्धिपादं भावेति... वीरियसमाधिपधानसङ्खारसमन्नागतं इद्धिपादं भावेति... चित्तसमाधिपधानसङ्खारसमन्नागतं इद्धिपादं भावेति... वीमंसासमाधिपधानसङ्खारसमन्नागतं इद्धिपादं भावेति... ।

४०२-४०६. सद्धिन्द्रियं भावेति... वीरियिन्द्रियं भावेति... सतिन्द्रियं भावेति... समाधिन्द्रियं भावेति... पञ्चिन्द्रियं भावेति... ।

४०७-४११. सद्धाबलं भावेति... वीरियबलं भावेति... सतिबलं भावेति... समाधिबलं भावेति... पञ्चाबलं भावेति... ।

४१२-४१८. सतिसम्बोज्झङ्गं भावेति... धम्मविचयसम्बोज्झङ्गं भावेति... वीरियसम्बोज्झङ्गं भावेति... पीतिसम्बोज्झङ्गं भावेति... पस्सद्धिसम्बोज्झङ्गं भावेति... समाधिसम्बोज्झङ्गं भावेति... उपेक्खासम्बोज्झङ्गं भावेति... ।

४१९-४२६. सम्मादिट्ठं भावेति... सम्मासङ्कपं भावेति... सम्मावाचं भावेति... सम्माकम्मन्तं भावेति... सम्माआजीवं भावेति... सम्मावायामं भावेति... सम्मासतिं भावेति... सम्मासमाधिं भावेति... ।

४२७-४३४. [दी० नि० २.१७३; म० नि० २.२४९; अ० नि० ८.६५] अज्झत्तं रूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति परित्तानि सुवण्णदुब्बण्णानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति — एवंसज्जी होति... अज्झत्तं रूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति अप्पमाणानि सुवण्णदुब्बण्णानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति — एवंसज्जी होति... अज्झत्तं अरूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति परित्तानि सुवण्णदुब्बण्णानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति — एवंसज्जी होति... अज्झत्तं अरूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति अप्पमाणानि सुवण्णदुब्बण्णानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति — एवंसज्जी होति... अज्झत्तं अरूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति नीलानि नीलवण्णानि नीलनिदस्सनानि नीलनिभासानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति — एवंसज्जी होति... अज्झत्तं अरूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति पीतानि पीतवण्णानि पीतनिदस्सनानि पीतनिभासानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति — एवंसज्जी होति... अज्झत्तं अरूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति लोहितकानि लोहितकवण्णानि लोहितकनिदस्सनानि लोहितकनिभासानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति एवंसज्जी होति... अज्झत्तं अरूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति ओदातानि ओदातवण्णानि ओदातनिदस्सनानि ओदातनिभासानि । ‘तानि अभिभुय्य जानामि पस्सामी’ति — एवंसज्जी होति... ।

४३५-४४२. रूपी रूपानि पस्सति... अज्झत्तं अरूपसज्जी बहिद्भा रूपानि पस्सति सुभन्तेव अधिमुत्तो होति... सब्बसो रूपसज्जानं समतिक्कमा पटिघसज्जानं अत्थङ्गमा नानत्तसज्जानं अमनसिकारा अनन्तो आकासोति आकासानज्जायतनं उपसम्पज्ज विहरति... सब्बसो आकासानज्जायतनं समतिक्कम्म अनन्तं विज्जाणन्ति विज्जाणज्जायतनं उपसम्पज्ज विहरति... सब्बसो विज्जाणज्जायतनं समतिक्कम्म नत्थि किञ्चीति आकिञ्चज्जायतनं उपसम्पज्ज विहरति... सब्बसो आकिञ्चज्जायतनं समतिक्कम्म नेवसज्जानासज्जायतनं उपसम्पज्ज विहरति... सब्बसो

नेवसज्जानासज्जायतनं समतिक्कम्म सज्जावेदयितनिरोधं उपसम्पज्ज विहरति... ।

४४३-४५२. पथवीकसिणं भावेति... आपोकसिणं भावेति... तेजोकसिणं भावेति... वायोकसिणं भावेति... नीलकसिणं भावेति... पीतकसिणं भावेति... लोहितकसिणं भावेति... ओदातकसिणं भावेति... आकासकसिणं भावेति... विज्जाणकसिणं भावेति... ।

४५३-४६२. असुभसज्जं भावेति... मरणसज्जं भावेति... आहारे पटिकूलसज्जं भावेति... सब्बलोके अनभिरतिसज्जं [अनभिरतसज्जं (सी० स्या० कं० पी०)] भावेति... अनिच्चसज्जं भावेति... अनिच्चे दुक्खसज्जं भावेति... दुक्खे अनत्तसज्जं भावेति... पहानसज्जं भावेति... विरागसज्जं भावेति... निरोधसज्जं भावेति... ।

४६३-४७२. अनिच्चसज्जं भावेति... अनत्तसज्जं भावेति... मरणसज्जं भावेति... आहारे पटिकूलसज्जं भावेति... सब्बलोके अनभिरतिसज्जं भावेति... अट्टिकसज्जं भावेति... पुळवकसज्जं [पुळवकसज्जं (क०)] भावेति... विनीलकसज्जं भावेति... विच्छिदकसज्जं भावेति... उद्धुमातकसज्जं भावेति... ।

४७३-४८२. बुद्धानुस्सतिं भावेति... धम्मानुस्सतिं भावेति... सङ्गानुस्सतिं भावेति... सीलानुस्सतिं भावेति... चागानुस्सतिं भावेति... देवतानुस्सतिं भावेति... आनापानस्सतिं भावेति... मरणस्सतिं भावेति... कायगतासतिं भावेति... उपसमानुस्सतिं भावेति... ।

४८३-४९२. पठमज्झानसहगतं सद्धिन्द्रियं भावेति... वीरियिन्द्रियं भावेति... सतिन्द्रियं भावेति... समाधिन्द्रियं भावेति... पज्जिन्द्रियं भावेति... सद्भाबलं भावेति... वीरियबलं भावेति... सतिबलं भावेति... समाधिबलं भावेति... पज्जाबलं भावेति... ।

४९३-५६२. “दुतियज्झानसहगतं...पे०... ततियज्झानसहगतं...पे०... चतुत्थज्झानसहगतं...पे०... मेत्तासहगतं...पे०... करुणासहगतं...पे०... मुदितासहगतं...पे०... उपेक्खासहगतं सद्धिन्द्रियं भावेति... वीरियिन्द्रियं भावेति... सतिन्द्रियं भावेति... समाधिन्द्रियं भावेति... पज्जिन्द्रियं भावेति... सद्भाबलं भावेति... वीरियबलं भावेति... सतिबलं भावेति... समाधिबलं भावेति... पज्जाबलं भावेति । अयं वुच्चति, भिक्खवे — ‘भिक्खु अरित्तज्झानो विहरति सत्थुसासनकरो ओवादपतिकरो, अमोघं रट्ठपिण्डं भुज्जति’ । को पन वादो ये नं बहुलीकरोन्ती”ति!

अपरअच्छरासङ्घातवग्गो अट्ठारसमो ।

१९. कायगतासतिवग्गो

५६३. “यस्स कस्सचि, भिक्खवे, महासमुद्धो चेतसा फुटो अन्तोगधा तस्स कुन्निदियो या काचि समुद्दङ्गमा; एवमेवं, भिक्खवे, यस्स कस्सचि कायगता सति भाविता बहुलीकता अन्तोगधा तस्स कुसला धम्मा ये केचि विज्जाभागिया”ति ।

५६४-५७०. “एकधम्मो, भिक्खवे, भावितो बहुलीकतो महतो संवेगाय संवत्तति... महतो अत्थाय संवत्तति... महतो योगक्खेमाय संवत्तति... सतिसम्पज्जाय संवत्तति... जाणदस्सनप्पटिलाभाय संवत्तति... दिट्ठधम्मसुखविहाराय संवत्तति... विज्जाविमुत्तिफलसच्छिकिरियाय संवत्तति । कतमो एकधम्मो? कायगता सति । अयं खो, भिक्खवे, एकधम्मो भावितो

बहुलीकतो महतो संवेगाय संवत्तति... महतो अत्थाय संवत्तति... महतो योगक्खेमाय संवत्तति... सतिसम्पज्जाय संवत्तति... जाणदस्सनप्पटिलाभाय संवत्तति... दिट्ठधम्मसुखविहाराय संवत्तति... विज्जाविमुत्तिफलसच्छिकिरियाय संवत्तती”ति ।

५७१. “एकधम्मे, भिक्खवे, भाविते बहुलीकते कायोपि पस्सम्भति, चित्तम्पि पस्सम्भति, वितक्कविचारापि वूपसम्मन्ति, केवलापि विज्जाभागिया धम्मा भावनापारिपूरिं गच्छन्ति । कतमस्मिं एकधम्मे? कायगताय सतिया । इमस्मिं खो, भिक्खवे, एकधम्मे भाविते बहुलीकते कायोपि पस्सम्भति, चित्तम्पि पस्सम्भति, वितक्कविचारापि वूपसम्मन्ति, केवलापि विज्जाभागिया धम्मा भावनापारिपूरिं गच्छन्ती”ति ।

५७२. “एकधम्मे, भिक्खवे, भाविते बहुलीकते अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा नुप्पज्जन्ति, उप्पन्ना च अकुसला धम्मा पहीयन्ति । कतमस्मिं एकधम्मे? कायगताय सतिया । इमस्मिं खो, भिक्खवे, एकधम्मे भाविते बहुलीकते अनुप्पन्ना चेव अकुसला धम्मा नुप्पज्जन्ति, उप्पन्ना च अकुसला धम्मा पहीयन्ती”ति ।

५७३. “एकधम्मे, भिक्खवे, भाविते बहुलीकते अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति, उप्पन्ना च कुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तन्ति । कतमस्मिं एकधम्मे? कायगताय सतिया । इमस्मिं खो, भिक्खवे, एकधम्मे भाविते बहुलीकते अनुप्पन्ना चेव कुसला धम्मा उप्पज्जन्ति, उप्पन्ना च कुसला धम्मा भिय्योभावाय वेपुल्लाय संवत्तन्ती”ति ।

५७४. “एकधम्मे, भिक्खवे, भाविते बहुलीकते अविज्जा पहीयति, विज्जा उप्पज्जति, अस्मिमानो पहीयति, अनुसया समुग्धातं गच्छन्ति, संयोजना पहीयन्ति । कतमस्मिं एकधम्मे? कायगताय सतिया । इमस्मिं खो, भिक्खवे, एकधम्मे भाविते बहुलीकते अविज्जा पहीयति, विज्जा उप्पज्जति, अस्मिमानो पहीयति, अनुसया समुग्धातं गच्छन्ति, संयोजना पहीयन्ती”ति ।

५७५-५७६. “एकधम्मो, भिक्खवे, भावितो बहुलीकतो पज्जापभेदाय संवत्तति... अनुपादापरिनिब्बानाय संवत्तति । कतमो एकधम्मो? कायगता सति । अयं खो, भिक्खवे, एकधम्मो भावितो बहुलीकतो पज्जापभेदाय संवत्तति... अनुपादापरिनिब्बानाय संवत्तती”ति ।

५७७-५७९. “एकधम्मे, भिक्खवे, भाविते बहुलीकते अनेकधातुपटिवेधो होति... नानाधातुपटिवेधो होति... अनेकधातुपटिसम्भिदा होति । कतमस्मिं एकधम्मे? कायगताय सतिया । इमस्मिं खो, भिक्खवे, एकधम्मे भाविते बहुलीकते अनेकधातुपटिवेधो होति... नानाधातुपटिवेधो होति... अनेकधातुपटिसम्भिदा होती”ति ।

५८०-५८३. “एकधम्मो, भिक्खवे, भावितो बहुलीकतो सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय संवत्तति... सकदागामिफलसच्छिकिरियाय संवत्तति... अनागामिफलसच्छिकिरियाय संवत्तति... अरहत्तफलसच्छिकिरियाय संवत्तति । कतमो एकधम्मो? कायगता सति । अयं खो, भिक्खवे, एकधम्मो भावितो बहुलीकतो सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय संवत्तति... सकदागामिफलसच्छिकिरियाय संवत्तति... अनागामिफलसच्छिकिरियाय संवत्तति... अरहत्तफलसच्छिकिरियाय संवत्तती”ति ।

५८४-५९९. “एकधम्मो, भिक्खवे, भावितो बहुलीकतो पज्जापटिलाभाय संवत्तति... पज्जावुद्धिया संवत्तति...

पञ्जावेपुल्लाय संवत्तति... महापञ्जताय संवत्तति... पुथुपञ्जताय संवत्तति... विपुलपञ्जताय संवत्तति...
 गम्भीरपञ्जताय संवत्तति... असामन्तपञ्जताय [असमत्थपञ्जताय (स्या० कं०), असमत्तपञ्जताय (कं०),
 असमन्तपञ्जताय (टीका) पटि० म० अट्ठ० २.३.१ पस्सितब्बं] संवत्तति... भूरिपञ्जताय संवत्तति... पञ्जाबाहुल्लाय
 संवत्तति... सीघपञ्जताय संवत्तति... लहुपञ्जताय संवत्तति... हासपञ्जताय [हासुपञ्जताय (सी० पी०)] संवत्तति...
 जवनपञ्जताय संवत्तति... तिक्खपञ्जताय संवत्तति... निब्बेधिकपञ्जताय संवत्तति । कतमो एकधम्मो? कायगता सति ।
 अयं खो, भिक्खवे, एकधम्मो भावितो बहुलीकतो पञ्जापटिलाभाय संवत्तति... पञ्जावुद्धिया संवत्तति... पञ्जावेपुल्लाय
 संवत्तति... महापञ्जताय संवत्तति... पुथुपञ्जताय संवत्तति... विपुलपञ्जताय संवत्तति... गम्भीरपञ्जताय संवत्तति...
 असामन्तपञ्जताय संवत्तति... भूरिपञ्जताय संवत्तति... पञ्जाबाहुल्लाय संवत्तति... सीघपञ्जताय संवत्तति... लहुपञ्जताय
 संवत्तति... हासपञ्जताय संवत्तति... जवनपञ्जताय संवत्तति... तिक्खपञ्जताय संवत्तति... निब्बेधिकपञ्जताय
 संवत्तती'ति ।

कायगतासतिवग्गो एकूनवीसतिमो ।

२०. अमतवग्गो

६००. “अमतं ते, भिक्खवे, न परिभुज्जन्ति ये कायगतासतिं न परिभुज्जन्ति । अमतं ते, भिक्खवे, परिभुज्जन्ति ये
 कायगतासतिं परिभुज्जन्ती'ति ।

६०१. “अमतं तेसं, भिक्खवे, अपरिभुत्तं येसं कायगतासति अपरिभुत्ता । अमतं तेसं, भिक्खवे, परिभुत्तं येसं
 कायगतासति परिभुत्ता'ति ।

६०२. “अमतं तेसं, भिक्खवे, परिहीनं येसं कायगतासति परिहीना । अमतं तेसं, भिक्खवे, अपरिहीनं येसं
 कायगतासति अपरिहीना'ति ।

६०३. “अमतं तेसं, भिक्खवे, विरद्धं येसं कायगतासति विरद्धा । अमतं तेसं, भिक्खवे, आरद्धं [अविरद्धं (कं०)]
 येसं कायगतासति आरद्धा'ति ।

६०४. “अमतं ते, भिक्खवे, पमादिसु ये कायगतासतिं पमादिसु । अमतं ते, भिक्खवे, न पमादिसु ये कायगतासतिं न
 पमादिसु'ति ।

६०५. “अमतं तेसं, भिक्खवे, पमुट्ठं येसं कायगतासति पमुट्ठा । अमतं तेसं, भिक्खवे, अप्पमुट्ठं येसं कायगतासति
 अप्पमुट्ठा'ति ।

६०६. “अमतं तेसं, भिक्खवे, अनासेवितं येसं कायगतासति अनासेविता । अमतं तेसं, भिक्खवे, आसेवितं येसं
 कायगतासति आसेविता'ति ।

६०७. “अमतं तेसं, भिक्खवे, अभावितं येसं कायगतासति अभाविता । अमतं तेसं, भिक्खवे, भावितं येसं
 कायगतासति भाविता'ति ।

६०८. “अमतं तेसं, भिक्खवे, अबहुलीकतं येसं कायगतासति अबहुलीकता । अमतं तेसं, भिक्खवे, बहुलीकतं येसं कायगतासति बहुलीकता”ति ।

६०९. “अमतं तेसं, भिक्खवे, अनभिज्जातं येसं कायगतासति अनभिज्जाता । अमतं तेसं, भिक्खवे, अभिज्जातं येसं कायगतासति अभिज्जाता”ति ।

६१०. “अमतं तेसं, भिक्खवे, अपरिज्जातं येसं कायगतासति अपरिज्जाता । अमतं तेसं, भिक्खवे, परिज्जातं येसं कायगतासति परिज्जाता”ति ।

६११. “अमतं तेसं, भिक्खवे, असच्छिकतं येसं कायगतासति असच्छिकता । अमतं तेसं, भिक्खवे, सच्छिकतं येसं कायगतासति सच्छिकता”ति । (....) [(एककनिपातस्स सुत्तसहस्सं समत्तं ।) (सी० स्या० कं० पी०)]

(इदमवोच भगवा । अत्तमना ते भिक्खू भगवतो भासितं अभिनन्दुन्ति ।) [() एत्थन्तरे पाठो सी० स्या० कं० पी० पोत्थकेसु नत्थि]

अमतवग्गो वीसतिमो ।

एककनिपातपाळि निड्ढिता ।